

De bedrijfskundestudent

Vergeleken met studenten uit Suriname en Nederland doen onze studenten op de UNA vaak niet zo actief mee tijdens de colleges. Ik denk niet dat onze studenten alleen bang zijn voor de docenten. Volgens mij hebben ze moeite om zich te uiten. En dat heeft voor een belangrijk deel te maken met onze opvoeding. Wij worden vaak opgevoed met het idee dat wij confrontaties uit de weg moeten gaan.

Als je bijvoorbeeld een probleem hebt met iemand, dan ga je meestal niet direct naar die persoon toe om het met hem uit te praten. Nee, je gaat het eerst rondvertellen en je krijgt allerlei adviezen, later hoort die persoon via via dat je iets over hem gezegd hebt. Dit gebeurt hier vaak, waardoor je voorzichtiger wordt en je je mening voortaan voor je houdt.

Daar komt nog bij dat studenten op de UNA vaak denken dat er represailles zullen volgen als ze iets 'verkeerds' zeggen tegen de docenten, hetgeen in zekere zin nog waar is ook. Ik heb het zelf meegemaakt. Vaak zie je in de collegezaal de docenten vies opkijken als je je mening uit. Ze kijken je aan alsof ze willen zeggen: "Jij hebt hier niks te zeggen! Ik ben hier de docent en jij hebt maar te luisteren en aan te nemen wat ik zeg!" En nadien groeten die docenten je niet meer. Dat motiveert studenten niet om vragen te stellen, of om te reageren op wat de docent zegt. Het kan best zijn dat de docent verder helemaal geen maatregelen neemt tegen de student, maar het feit alleen dat hij hem niet meer groet, doet de vraag rijzen: "Wat heeft die persoon tegen mij?" Het kan zijn dat die docent je alleen maar een beetje wil intimideren, maar als student weet je dat nooit zeker. Als zo iemand 's avonds je tentamen zit na te kijken, dan weet je niet of hij je alleen een beetje wilde intimideren, of dat hij een extra punt van je cijfer heeft afgetrokken.

De vreemde taal speelt ook een rol. Vaak zie je dat als Curaçaose studenten de kans krijgen om op de docent te reageren in het Papiamentu, ze veel eerder met hem in discussie treden en reageren op wat hij zegt.

Het belangrijkste is echter dat onze studenten zich niet zo makkelijk uiten. Wij hebben vaak het gevoel dat het verkeerd is om een andere mening te hebben dan een ander. Dat hoeft natuurlijk helemaal niet zo te zijn. Nog erger is het dat we denken dat het een nog grotere fout is om die eigen mening te uiten! Zelf heb ik dat ook. Ik ben het vaak niet eens met hoe bepaalde zaken gaan op het eiland, maar ik zeg er niets van, want ik denk dat de anderen me dat kwalijk zullen nemen en dat ze me een vervelende vent zullen vinden.

Wij zijn individuen en natuurlijk mogen wij onze eigen mening hebben. Stel je voor dat iedereen dezelfde mening had, dan zou het op de wereld een saaie boel zijn, want dan zouden er nergens discussies plaatsvinden.

Bij studenten zou dus allereerst het besef moeten groeien dat ze gerust een eigen mening

mogen hebben. Bovendien moeten ze zich ervan bewust worden gemaakt dat ze die eigen mening best naar voren mogen brengen, zolang ze dat doen met respect voor de ander.

Slavernij en kolonialisme

Slavernij en kolonialisme zijn ook belangrijke factoren die ons karakter hebben beïnvloed. We zijn daardoor in de loop der tijden gevormd en zijn uiteindelijk gekomen tot de cultuur die we nu hebben. De slavernij heeft onze mensen vroeger onderdrukt en dat heeft ertoe geleid dat Curaçaoënaars hun mening niet uiten. Vaak zijn ze bang voor eventuele maatregelen die tegen hen genomen kunnen worden. Overigens wil ik hier nogmaals benadrukken, dat men niet zonder reden bang is om zijn mening te uiten, er vinden wel degelijk represailles plaats.

Wij kunnen onszelf niet los zien van die slavernij, ze is niet los te koppelen van ons. Mijn conclusie is dus dat de slavernij onze cultuur en onze opvoeding zodanig beïnvloed heeft, dat wij onze studenten niet leren om vrijelijk hun mening te geven. En daardoor lijkt het alsof ze bang zijn.

Uitersten in de opvoeding

De opvoeding gebeurt in de eerste plaats thuis, alhoewel het onderwijs hier ook een rol bij moet spelen. Thuis leer je echter niet om je mening te uiten, en op school leer je dat ook niet. Dit moet veranderen. Ik zou mijn kinderen opvoeden om mondig te zijn, maar wel met het nodige respect. Ik vind het heel belangrijk dat er onderscheid wordt gemaakt tussen deze twee dingen. Mondig zijn betekent niet dat je ook onbeschoft mag zijn. Je kunt best je mening uiten, terwijl je toch respect toont voor de ander.

Als je de Nederlandse en de Antilliaanse opvoedingsculturen vergelijkt zie je duidelijke verschillen. Nederlanders voeden hun kinderen vaak zo op dat ze mondig zijn. Nederlandse kinderen mogen vragen waarom iets op een bepaalde manier gedaan moet worden. Onze kinderen worden opgevoed om iets aan te nemen. Je mag bijvoorbeeld die tafel niet aanraken, punt uit. Dit is langzaamaan wel aan het veranderen, maar nog niet genoeg. Ik denk dat wij een middenweg moeten kiezen tussen het Nederlandse en het Antilliaanse systeem. Dus wel mondig zijn, maar met het nodige respect.

Natuurlijk creëer je wel een zekere afstand als je je kind opvoedt tot mondigheid in een maatschappij die dit eigenlijk niet zo waardeert. Als ik aan de andere kant naar mezelf kijk dan denk ik toch dat het beter is een kind wel te leren onafhankelijk na te denken. Ik heb zelf een opvoeding gehad die mij niet kritisch heeft leren denken en dat heeft er door de jaren heen toe geleid dat ik een heleboel dingen klakkeloos heb aangenomen die ik niet had moeten accepteren.

Je moet het kind wel leren waar de grens ligt. Als je tegen het kind zegt: "Vraag wat je wil weten en Het lijkt misschien in eerste instantie gevaarlijk. Je geeft het kind vrijheid, je geeft het de kans om allerlei vragen te stellen, maar ik denk dat het op langere termijn het beste zal zijn voor het kind.

Een oplossing voor het onderwijs

Het onderwijs kan ook dingen doen om onze kinderen mondiger te maken. Er zou meer discussie en groepswork in ons onderwijssysteem geïntroduceerd moeten worden. Ik heb weliswaar geen pedagogische en didactische scholing gehad, maar ik kan wel spreken uit eigen ervaring. Ik doe mee aan een project dat Vishon Kòrsou (visie voor Curaçao) heet. Voor dit project moeten wij presentaties houden voor kinderen tussen de zes en de vijftien jaar. De eerste helft van de presentatie bestaat uit een voordracht, in het tweede gedeelte laten wij de kinderen in groepen discussiëren en samenwerken. Zo gaan deze jongeren het project als iets van henzelf zien. Ze hebben Vishon Kòrsou, een visie van ongeveer 178 volwassenen, tot hun eigen visie gemaakt, ze hebben zichzelf daarin kunnen herkennen.

Dit systeem is veel effectiever. Als je mensen samen laat werken en discussiëren aan onderwerpen, aan projecten of op school, dan gaan ze zichzelf erin herkennen en maken ze het zich eigen. Daardoor kunnen ze ook spreken uit eigen ervaring, het is niet van bovenaf opgelegd, maar iets waar ze zelf aan hebben gewerkt. En als je iets zelf hebt gemaakt, dan weet je wat je hebt.